

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
за пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
лярів або 12 рублів; з висылкою
щодоби 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі чясло по 10 сотяків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руше ми сердце і віра русна“. — З Русла нових польвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакция, адміні-
страция і експедиция „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II
поверх. Експедиция місцева
в Агенції Соколовского ул. Я-
гайлонська ч. 2.

Рукописи звертає ся лише : а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповідки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіслан-
ні“ 40 сот. Подяки і приватні
досення по 30 сот. від стрічки

Півурядова російська відповідь.

(X) В останнім числі з суботи подали ми півурядове пояснене „Fremdenblatt-y“ про вислід цїсарского відручного письма до царя. На виводі Fremdenblatt-y поспішила в відповіду півурядова „Россія“. Дневник сей згоджує ся з голошеною здавна, ще з часів гр. Кальнокого, засадою австро-угорської заграничної політики, що „Балкан є для балканських народів“ і зазначає, при тім вельми привітливим способом, що ся засада примінювана в практиці може усунути суперечности поміж Росією і Австро-Угорщиною, але додає при тім, що „Росія стоїть за непохитним виконанем свого славного історичного посланництва“.

Керманічі російської політики, а між ними найбільше добре відомий Ігнатієв зазначували все з притиском історичне посланництво Росії над балканськими народами, а яко привід до сеї політики вважали передовсім суплемінність з балканськими народами а відтак свільність православного ісповідання. Покликувано ся нераз на мвиме завіцане Петра В., в котрім нібито зазначене се посланництво Росії, а хоч сей заповіт показав ся видумкою, яких чимало в російській історії, всеж таки ся мрія овлада Царгорода і утворення вивантійского царства під покровом Росії так загвіздали ся в буйній уяві російських славянофілів, що ся ідея не перестав і тепер бути понукою російської заграничної політики.

Сею понукою кермувала ся Росія в своїх походах проти Туреччини, у війнах балканських, ся понука звертала її до походу на Арменію, щоби з того боку відтак переогодом дістати ся до Царгорода.

Япанська війна відвернула була вправді на короткий час бачність російських політи-

ків від близького Сходу, одначе скоро лише Росія трохи очунала з важкого пораження нанесеного їй Япанцями, звернула свою бачність знов на захід і південний захід, маючи на тямці давні традиції своєї балканської політики.

Побіч тверезої політики, котрою займали ся звичайно керманічі російского мівістерства заграничних справ, славянофільські круги переняті мріяма на основі своєї програми про „самодержавіє, православіє і народність (в дійсности „обединеніє“), вели свою окрему політику і запрятували нею голови російської суспільности, та одушевляли її своїми всеславянськими окликама про визволене всіх інших Славян і зединенє їх під опікою Росії.

Сі всеславянські мрії, натхнені православем, понукували російських славянофілів не тільки до широкої діяльности для визволеня балканських Славян, але також до вмішуваня у внутрішні австро-угорські справи, до широкого розведеня пропаганди обединительної і православної між австрійськими і угорськими Русинами, а навіть іншими австро-угорськими Славянами.

Австро-Угорщина, як уже в горі зазначено, визнавала засаду „Балкан для балканських народів“, до котрої приступає півурядова „Россія“ у відповіді на поясненя „Fremdenblatt-y“. Колж тепер після виявольної війни з Туреччиною усуне ся в Європі турецьке панованє над балканськими народами, коли ови ставуши самостійними, схотять жити своїм житєм, то якеж значінє, яку ціль має висовуванє „історичного посланництва Росії“? Чи се мала би Росія зединити тих балканських Славян, православної віри, під своєю опікою і обняти над ними політичний провід? Таке становище Росії було би очевидно вимірене передовсім проти Австро-Угорщини і

єї союзників. Австро-Угорщина і Німеччина не мають інших цілий на Балкані як обезпечену своїх господарських інтересів.

Цїсарске письмо до царя розвіяло неперечно всякі сумніви що до заграничної політики Австро-Угорщини, проти котрої славянофільські і націоналістичні круги російські так завзято виступають і ворожо настроюють російську суспільність на всяких всеславянських бенкетах. Цїсарске письмо до нашого монарха навяне рівнож горячим бажанем мира і усуненя всяких суперечностей і неясностей у взаєминах обидвох сусідних держав. Алеж тепер прийшла черга на російську дипломатию, щоби вияснити виразно сі суперечности, котрі затроюють мир і усунути всякі двозначности і непевности. Европейський мир потребує сего виясненя недвозначного, як Росія розуміє тепер се „посланництво“, про котре натякає півурядовий дневник „Россія“. Сего бажав також Австро-Угорщина, котра стілько вложала доказів і стілько принесла матеріальних жертв, не маючи ніяких заборчих і верховладних змагань лише обезпеченє свободи для своїх господарських справ.]

Тим то всякий прихильник европейского мира вижидає такого ясного і виразного поясненя про становище Росії.

Пересилене в Укр. парлам. Союзі.

Пос. Василько оголосив отсі подробиці про пересилене в Українськїм парламентарнім Союзі:

„Се факт, що аж до розбитя переговорів в справі Українського університету Союз держав ся сеї тактики, яку я запропонував, а саме таку, що мала на меті не зривати міста з правительством і Поляками. Отже тоді

виринали в Союзі сумніви, чи така тактика відповідна і, чи не було би ліпше розбити парламент при нагоді предложень в справі військових прислуг. Ся овозиция мала до того підставу ізза поведеня правительства і Поляків, бо на ділі тактика, яку я пропонував, не довела до ніякого успіху. Тому річ зрозуміла, що опозиційний настрій в Союзі, передовсім серед галицьких послів щораз то росте та, що є тенденция переперти сю тактику, яку спершу пропонували опозиційности і в галицькім союмі, та в державній радї всіма спосо-
бами поборювати правительство і Поляків. Наслідком того предложена мною тактика стала ся неможливою. Українські товариші з Галичини хотять усунути ся зідмого впливу, яким я попірав все компромісову політику. Мій клуб (буковинський), розуміє ся, буде в національних справах серед всяких условин попірати галицьких товаришів; свою тактику буде мій клуб сам означувати, як се було за ери Бінерта, але він певно не буде робити перепон діяльности галицьких товаришів“.

До сеї заяви подає „Діло“ ось які замітки:

„Комунікат п. Василька доповняє подану нами вчера відомість про кризу в спільній організації українських парламентарних послів в Галичині і Буковині („Український Союз парламентарний“). Як ся криза далі буде розвивати ся і як покінчать ся, про се нині розуміє ся, ніхто не знає. В кождім разі річ певна, що розношені польською пресою комбінації про те, що часть буковинських послів малаб буцімто пристати до клубу галицьких послів, взагалі чи навіть до клубу галицьких радикалів, а друга часть малаб лишати ся при п. Василькові, — такі абсурдні, що не варто ними займати ся; як небудь би розвивало ся питанє реорганізації українського за-

І. Н. Поталенко.

Маленька гра.

(Дальше).

V.

Коли він отворив двері до свого хвилевого поміщеня, розбуджений ним Гнат скочив з підлоги на ноги і глибоко глядів на него за спаними очима, нічого не розуміючи.

— Хіба ще рано? запитав він, очевидно утративши від безперестанної спячки спосібність, відрізнити день від ночі.

— Дурак! — відповів роздражено Прасов і знявши з себе жакет, кинув его на перше стрічне крісло а сам зі злобою кинув ся у постіль. Він лежав на плечах, підложивши руки під голову, а Гнат все ще не міг зрозуміти, в чім діло і стояв перед ним, впливши у него очі.

— Ти мені непотрібний. Можеш йти спати! сказав ему сердито Прасов.

— А ось я і сам думаю, що пора класти ся спати! відповів Гнат, причім запустив цілих п'ять пальців у своє густе, нечесане волосє.

Се була его щира гадка. Хотів він спав буквально цілий день, але сего він не числив, бо він ще „не клав ся“, т. є не здіймав чобіт та інших частий своєї нескладної туалети, не постелив в передній комнаті на підлозі святики і не молив ся Богу. Тим єдиною можна пояснити обставину, що протягом цілого дня він ніяким способом не міг виспати ся і тепер почував себе так, як би цілий день косив.

— Ну, і йди з Богом! сказав Прасов, я-

кому его недотепна стать рішучо не давала думати.

Гнат щез вкінці і почав бішено метушити ся в передній комнаті. Прасов почав приводити до ладу свої гадки і почуваня. Але він зміг не багато зробити в тім напрямі. Він зумів тільки з незвичайною ясностю відчутти, що зверхило ся, щось недотепного, чого він менше всего бажав і що в его душі від цілої тої історії повстав гидкий несмак. А головне, він сам ще гарно не розумів, що властиво такого зайшло а відчував тільки, що ему призначено не дуже почетну роль.

„Чорт мене привіс сюди! думав він, — краще було йхати просто за ділом. Ні, треба було завернути до приятеля. А тепер, того лише жди, що той приятель з соромом тебе вижене“.

— Тфу! які дурні гадки! — сказав він майже голосно! — За що вижене? Що я ему зробив?

В передній комнаті скригнули двері і роздав ся шепіт. Очевидно, хтось розмовляв з Гнатом. За хвилину шепіт замовк а в комнаті появил ся Гнат. Він чомусь то помішано підсьміхував ся.

— Веліли просити вас на вечеру! — сказав він.

— Хто велів?

— А я не знаю, хто. Ключниця приходила, сама ключниця...

„Якаж се буде вечера, мало не о другій годині після півночі і після сеї гупої історії?“ думав Прасов.

Ему і исти не хотіло ся і до сну кловити. Однак він встав і надягнув жакет. Гнат

все ще підсьміхував ся і помагав ему.

— Чогож ти властиво тішиш ся? га? — запитав его Прасов.

— Я властиво тому смію ся, бо Ванька, помічник кучера, вже коний чистить а пани що йно вечеряти йдуть — поспив Гнат.

— Правда! завважав ему на се Прасов. „А йти все таки конечно, думав він, та попрямував до Ідальні. — Треба поглянути на їх лица. Може бути, що й нічого не зайшло та що все те лише гра моєї уяви!“

Небо вже стало яснїти, зьвізди поблїдли. Значить, в дійсности починає ся ранок. На подвірю він стрів ключницю, яка перейшла ему дорогу. Ему здавало ся, що і на її лиці грав усміх.

Він вийшов до Ідальні. Тут ясно горіли свьчки, а на столі, накритім білою скатертию, стояла карафочка з горівкою, дві бутливи вина, зимні котлети, якийсь помідоровий сос і ще якісь страви в закритій посудині. Недоставало тільки одного: господарів. Прасов, в повнім пересьвідченю, що они зараз прийдуть, почав вичікувано ходити по комнаті. Він вже десять разів обійшов кругом стола, але ніхто не приходив. Вкінці вийшла ключниця.

— Петро Алексїєвич просять, щоби ви йшли... Они сами виправдають ся, що не можуть бути, сказала она.

„Гм!.. а про Надію Александрівну нема навіть мови“, подумав Прасов.

— Так ані Петро Алексїєвич, ані Надія Александрівна вечеряти не вийдуть? — запитав він.

— Петро Алексїєвич просять вибаченя!..

„Знов тільки Петро Алексїєвич і знов той сам дивний усміх! Ні, покрийний слуга; я не привик грати роль дурня!“

— Я вечеряти не буду — коротко заявив він і скоро вийшов з Ідальні.

Сим разом в него не було вже непорозумінь. Він прямо був розлючений до найвищої степеня.

„Дикини, що не вміють здержати своїх поганих почувань! Люди без такту і вихованя і тільки! Не хочу оставати з ними ані одної хвилі! — подумав він з твердою рішучістю.“

— Послухай, любий друже, чи не хочеш ти заробити на горівку? — звернув ся він до Гната, який клав ся таки спати в передній комнаті.

— Чому не хотів би? Навіть з приємністю — відповів він з чистою совістю.

— В таким случаю йди зараз на село і найди мені мужика з підводою, який би підняв ся мене завести до Харитонівки, розумієш? Віднайди хотьби Петра, що привіз мене сюди. Він, хоть і дурний, та не дурійший від тебе! Ну, забирай ся!

Гнат аразу радісно засьміяв ся, тому що ему обіцяли на горівку і тому ще, що ему дуже подобала ся замітка на тему его гупоти; але коли добре подумав, він уважав konieczним, виявити здивованє.

— Так ви вже так скоро відїздите, пане? — спитав він — а говорили, будьто ви завтра... —

— Видиш, я гадав, що мені треба спитати ся!.. Але ти не роздумуй, а біжи!.. Мені дуже скоро треба... Чуєш?

ступництва у Відні, то в кождім разі не може оно розв'язати ся так, щоби на сім потерпіла шкоду українська політика в Галичині або на Буковині. Ні галицьке, ні буковинське цосольське тіло не повинно вийти з сеї кризи чисельно ослаблене. Щоби криза ся могла справді вплинути на зміну основ дотеперішнього курсу української парламентарної політики — не віримо. Як що така зміна потрібна, то сама перебудова форми організації найменше вдіє там, де могла зародити хіба перебудова політичної вдачі послів, себто перебудова їх політичних звичок, їх способу політичного думання, їх способу розуміння політичних явищ і їх способу реагування на них. Але що така перебудова самим зміненем статуту організаційного, а навіть зміною управи не дасть ся доконати (нема до сего потрібного матеріалу людського!) то не треба собі робити ілюзій що до можливости розкриття нових виднокругів і нових доріг нашій політиці через теперішню кризу.

Ми радили би, щоби українські послы залишили полагоджуване личних справ, тим більше, що теперішня хвиля не надає ся на полагоду личних „звичок“.

Допись з Сяніччини.

(„Йорданське свято“, наша непевність, праця над робітництвом, „справа Давида“, „Pisarscyk — чи Качоровский?“, три президенти: „Biedka“, „Neumann“ і „Poisnikar“, справа другої катехитурі, закінчене!)
(Конець).

Та коли вже так старими піклуємо ся, не забуваймо й про діти.

Чим соціалізм, православ'є і безрелігійність між нашою старшиною — тим нестача катехитів між нашою діворою.

Думаєте, що пересажую? Деж там. Послухайте. „Ідеальні“ часи були у нашім народнім шкільництві до недавна. Часте безголове.

Так тяжко сплакуваний „Monitor-ом“ інспектор „p. Tomasz Pisarscyk“ запустив так округ, що годі вилізути з него. „Rób sobie Pani, czy Pan, co Pani, czy Panu się podoba“! „Ta co mię Pani męczy, czy Pani myśli, że ja Pani kominy będę wycierał? От відповіді учителям і учителькам, коли они по кількаде миль їхали по пораду. Річ природна, що наука зійшла на ніщо, а wraz з іншими предметами і наука релігії пішла „ad acta“. Та лише не польської, ані не жидівської! Польські катехити занадто добре знані зі своєї сумлінности і печальности, щоби їх о се посуджувати. Але наші? Наші уділали ся в „Бескид-і“ — лише не зле зрозуміти. Наш катехит був зайнятий яко директор каси „Бескида“, а релігії або зівсім не було, або подекуди надрабляла ся силами уже й так при самій парохії перетяженого сотрудника. Та „złoty okres“ скінчив ся.

— Та я вже і так біжу! — відповів Гнат і стояв, розуміє ся, на місці і шукав за своєю шапкою.

Але в дійсности він побіг і притім довільно скоро, перебираючи бистро ногами, тому що йому дуже рідко доводило ся не тільки діставати на горівку, а навіть чути подібні обітвиці.

Прасов вхопив свою валізу і почав вишхати туди свої річч, як попало, без всякого порядку. Ему тепер було не до порядку. Его обхопило горяче бажанє, вишхати як можна скорше і так, щоби Обридлов дізнав ся про се опісля. Він не мав би нічого навіть против такої сцени, щоби Петро Алексєвич вийшов в таку хвилю, коли его підвода буде виїздити з подвіря. Він, навіть здійме капелюх і поклонить ся, а сердечному газді лишить ся хіба тільки розвести руками. Одним словом, ему хотіло ся відхити не тому, що настала до сего пора, але він бажав вишхати демонстративно, так щоби образити гостяного господара. Дуже вже кпіло у него в груди після того, як его о другій годані в ночі запрошедо в безлюдну Ідальню вечеряти. „Нерозумна пані і її дикий муж, а я тут при чім?“ — роздумовав він.

(Дальше буде).

Рада шкільна краєва мабуть аж занадто добре була поінформована про сі відносини бо й вислала нам інспектора в особі п. Качоровского, котрий своєю дотеперішньою діяльністю дає запорук, що округ прочистить та й відновить. Скінчили ся „гарні часи“ для ріжного рода „всепольских“ „działaczy“ в роді „кляпів“.

Учитель має бути лише для школи — сказав собі п. Качоровский і мимо „mniepanych protekcyi“ п. Клава зник з нашого округу „як камфора“.

Скінчили ся й „полезніа времена“ для наших „марушаків“ — учителів.

Політика не сміє бути у школі і не вільно учителювати „навописанія“ московского, та „творити починя поученія“ по селах — сказав собі п. Качоровский й наші „перли московщини“ в роді Даль ової потрапили в скорі своїх „просьвітелів“.

Та й рускі діти не повинні таяти ся по улицах без релігії, сказав собі п. Качоровский і „Бескид-у“ мусів стратити свого старого директора, та показало ся, що не оден катехит повинен тут стало працювати, а найменше трех, хотяй би там і як тому наші „ojcowie miasta“ опирали ся. Бо до річи, масте ви там свого „Наймана“, маємо і ми свого „Biedka-у (nomen omen; здрибіле від „bieda“ наше „бід а“ лихо і нещастє!“.

Нашому бурмистрови вистарчить троха менше: безпощадне Русино-їдство, „gigowanie Rusinów“ зі Сянока, не впусканє руских дітей до міських шкіл, ограничуванє Русинів у їх найжизненіших справах на полі шкільництва.

Новий інспектор станув нашим „opiekun-ам“ у їх „zakus-ax“ поперек і відти то їх вся їдь у приватнім і публічнім житю супротив него, відти то неможливе уїданє у місцевих брукowych тиждєвниках тай „stolecznych“ а річ одна цікава: У тім загальнім уїданю сходять ся дуже згідно патріотично-всепольські органи з жидівско-брайтерівским: „Monitor-ом“!

Та се, думаю, не стероризує нового інспектора. Ніяке уїданє тут не допоможе, а безличний шовінізм не допровадить до такого абсурду, щоби на 8, словами вісім шкіль, був всього один-однїйський катехит для наших дітей, в хвилі, коли жиди одержали уже другого учителя релігії.

Щоби не бути голословним, представлю річ докладнійше:

В Сяноці є до тепер вісім шкіль, в котрих наша молодіж чи там дівтора побирає науку:

Ч.	Школа	Директор: (-ка) або управитель; (ка)	Клас	Принус-кальне чи сло годін релігії:	Годин одним ка-техитом заняті:	Годин не заняті:
1.	Муж. виділ. ім. Франц Йосифа I. получена з 4-класовою:	п. Мознацкий	7.	14.	6.	8.
2.	Жін. виділ. ім. Франц Йосифа I. получена з 4-класовою:	п-ні Древинська	8.	16.	16.	8.
3.	Муж. 4-клас. ім. „Grzegorza z Sankta Dymitra II.“	п. Лукашевич	4.	8.	—	8.
4.	Жін. 4-клас. ім. „Świętej Kingi“	п-ні Томасікова	4.	8.	—	8.
5.	Муж. 4-клас. ім. „Zygmunta Krasińskiego“	п. Дьяльниці	4.	8.	—	8.
6.	Жін. II. вид. ім. „Hofmanowej z Talskich“ пол. з 4 кл. Дль. III.	п. Гурка	4.	14.	—	14.
7.	Мішана 3-клас. ім. „Kosciuszki“	п-ні Плячкова	7.	14.	—	14.
8.	на Посаді Вільхівській: 1-клас. руска зі силою надетат. (4 степені) на Дубрівці рускій.	п. Сьнігирский	4.	8.	—	8.
		п. Лоскевич	4 степені	7.	—	7.
		Разом	42.	88.	22+2 ект.	61.

І шож виходить з наведеної табелі?

Нічо инше, як лиш се, що на 83 причискальних годін релігії для нашої діворо, лиш два й ця ть дві є заняті а 61 мало би остати ся на ласку Божу. Припустім, що часть ще возьме сотрудник. Припустім, що буде так всемогучим, що при тяжкій роботі сотрудника буде учати по 5 годин денно, та б гати „на павзі“ зі школи до школи віддалені найменше на 15 минут ходу! (Инші є віддалені о 1/2 години, або й ще більше). Припустім отже 30 годин на „ex ciga animatum“ що є навіть неясним, що зробити з прочими клясами і годинами? Три й ця ть о д и н годин ще остане без кате хита і вся тутешна громада руска як в місті так і в околиці з повним оправданем сподіває ся, що новий інспектор в особі п. Качоровского як в много инших справах так і в тій займе становище щире і жичливе і мимо протестів безсумлінних шовіністів, поважить, де потреба, о другого руского катехита.

Отсе для нас нині найжизненіша справа. Впрочім все по давному.

Лиш домашні „ефіяльта“, котрі в часі першої балканської війни позадирали „носи“ і „рихтувались“ на Поляків і Українців — тепер вже спустили „з тону“ і притихли!

Мабуть енергичне приміненє „Іванової хати“ таки „своє“ зробило.

Але до них вернемо пізнійше і розберемо їх докладнійше.

Так важні для нас справи годі з болотом мішати.

В Сяноці, дня 10. лютого 1913.

4-ка.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставрациях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

З державної ради.

На оновітнім засіданю скарбової комісії прийнято §. 160. правительственной предлоги в справі доходів, які можна вилучити від оподаткованя; ухвалено також поправку Ренера, щоби від оподаткованя відчисляти суми видані на закупно і удержанє робітничих приладів, видатки на подорожі за працею, а також і суми видані на обезпеку в случаю нездібности до праці. В 189. §. продовжено час урядованя членів комісії особисто-доходоного податку на 6 літ. До 186. §. вставлено постанову, що ті члени податкових комісій, які не є державними урядниками, мають скласти присягу. В 198. §. предвиджено можливе відшкодованє для членів комісії за їх працю. В 212. §. прийнято постанову про переводженє доказів. Прийнято також 25 голосами прота 14 поправку, щоби податникам можна було також переглядати податкові аркуші і домагати ся видачі назвищ знавців і мужів довіря.

З черги приступлено до нарад над V. групою, се є над параграфами, які відносять ся до вгляданя в торговельні книги.

По звітнику п. Ліхтови, який вступав проти замітів, піднесеных в справі вгляданя в книги, забрав голос міністер скарбу Залеский. Бєсідник заявив, що видав зарядженя, щоби речинець до предклада-ня фасій особисто-доходоного податку продовжено до кінця марца с. р.

Бюджетова комісія покінчила оновітню дискусію над законом про італійський виділ. Потім промовляв пос. Заранський в справі заложєня гірничої академії в Кракові. По виводах пос. Заранського приступлено до голосованя. Відкинено всіма голосами прота 3, внесок Верстовска про перехід до дневної черги над предлогою. Прийнято 35 голосами прота 4 §. 1. правительственной предлоги, щоби найпізнійше в зимовім півроці 1915/16. був заложений самостійний правничий виділ з італійскою викладною мовою. Ухвалено також, що місцем виділу буде Терст. Всі відмінні внески Словінців відкинено. Так само відкинено внесок заложєня італійско-словінського виділу, 25 голосами прота 23. Відкинено внесок Верстовска про заложєне словінсько-хорватского виділу в Люблянї, найпізнійше в 1915/16. р. Дальше відкинено внесок Дулібча, щоби іспити можна було складати також в хорватській і словінській мові, а також і внесок Ер-

лера, щоби кандидати мусіли виказати ся знаєм німецької мови. Відкинено також внесок Дулібча про признанє важности свідочств загребского університета.

Комісія прийняла много резолюцій, межі иншими резолюцію про заложєне чешкої висшої ветеринарної школи в Празі і резолюцію Верстовска, яка уважніше правитель-ство до приготованя заложєня полуднево-словінського університета в Люблянї. Вкінці прийнято внесок Ерлера, який взивав до внесеня закона про свободу переносєня межі університетами в Австрії і Німеччині.

Правнича комісія радила дальше над справою адвокатської ординації.

Підкомітет урядничої комісії покінчив за 22 засідань наради над прагматикою учителів. Тепер займе ся сею справою повна комісія.

Війна на Балкані.

Турецко-болгарські бої.

Турецке військо під охороною флоту при-чалило до Сілвірі. (Се місто лежить над морем Мармара на захід від Чаталджи). Турецке військо, що вийшло на сушу, стоїть тепер біля Бреґлі і Біґэдос. Також в околиці Шаркей (на півн.-схід від Галіполі) вдало ся 2 турецьким дивізіям вийти на беріг, хоч не безвтрат. Сі дивізії удали ся в глибину півострова, але нечаяно напали на них сильні болгарські відділи і відкинули їх на побережє. Турки втрапили поперек 1.000 людей в ранених і вбитих, а поперек 500 попало в полон. Болгари в середу бомбардували Шаркей, а крім того о 4. годині в середу вечером на північ від Галіполі прийшло до великої битви, якої вислід ще незвісний. Болгари стоять, як давнійше, на лінії Родосто-Чорлю-Черкескей-Медія.

Після звіту турецкого міністра війни положєне під Буляір незмінене. Турецке військо заняло Орманлікей. На побережю біля Чаталджи турецке військо вислане на розвідни дійшло до Акслан і Карачені. Впрочім положєне не змінило ся.

Урядово оголошують в Царгороді: Пятниця проминула в Адриянополі спокійно. Під Галіполі, Буляіром і Чаталджою нема зміни. Турецке військо заняло місцевину Орманлі і укріпило єї. Ворог буде укріплена на захід Каразакей і Алалян.

„Daily Chron.“ доносить, що у вторник заняли Болгари місцевину Буляір. Турецкі кораблі зробили похибку і стріляли до свого власного війська. Енвер бей, який з 5 перевозовими кораблями прибув до Шаркей, висів з 2.000 жовнірів, але зараз появили ся Болгари і знищили цілий турецкий відділ. Енвер бей спас ся з трудом на корабель.

„N. fr. Presse“ звіщає з Царгорода, що 13.000 Греків висіло в Айвалік в вилеті Смирна.

Під Адриянополем.

Білгородські часописи пишуть, що в Адриянополі вибухла в кількох місцях пожежа. В середу по полудні мала розпочати ся завзята битва над рікою Тунджою. Болгари мали переловити телеґраму коменданта кріпости, вислану до Царгорода, яка доносила, що кріпость має ще лише на 5 днів поживу. Здає ся, що загальний напад на Адриянополь вже зачав ся.

Хто дістане Скутарі?

До „Times-a“ доносять з Петербурга, що тамошні урядові круги заявляють, що Росія не дала доси згоди на влученє Скутарі до Альбанії. В сій справі ведуть ся ще переговори на конференції амбасадорів в Лондоні. Бекендорф не має повносласти до згоди на влученє Скутарі до Альбанії. Російська дипломатія стоїть при тім, щоби Скутарі полишити Чорногорі. Сю думку мають ділити англійські і французкі дипломати.

До „Temps-a“ пишуть з Риму, що тамошні дипломатичні круги є думки, що в Чорногорі вибухла би ворохобня, коли би правительству не удало ся одержати Скутарі. Дальше грозила би небезпека династії, а ворохобня населєня могла би спричинити сполуку Чорногори з Сербією. Коли би Австрія після упадку Чорногори поробила військові розпорядки, щоби прогнати Чорногорців, то можна надіяти ся поважних плутаниць, бо Італія не могла би до сеї акції приступити.

Румунсько-болгарське непорозуміння.

„Berl. Loc. Anz.“ звіщає в півурядовий спосіб, що проволіка болгарського правительства в углядненні домагань Румунією спричинила, що великодержави потрійного союзу порадили в Софії, щоби Болгарія вдоволила вкінці румунські домаганя, бо в противнім случаю радикальні прямованя в Румунії ввозьмуть верх.

Берлінський і румунський посол в бесіді з редактором „Tageblatt-y“ представив став румунсько-болгарського непорозуміння яко дуже по важний. Положене заострило ся, а причиною сего є сильне обуреня, яке обняло румунське населеня і за проволікаючої тактики Болгарії. Дальше заявив румунський посол, що в єго краю панує велике обезпокоєнє, бо населеня боїть ся, що евентуальна овлада Добруджі Болгарами була би нарушенем європейського мира.

Також „Vossische Zeitung“ доносить із Софії, що румунські домаганя предложено тепер в такій наглядній формі, що нема вже бесіди про властиві переговори. Болгарія може їх або прийняти, або відкинути.

Болгарська агенція звіщає: Румунський посол конферував вчора по полудня через півтора години із Сарафовом в приваті Дачева.

В віденських політичних кругах здогадують ся, що скорше, ніж загально думаютъ криступити Румунія до овлади Силістрії.

Австрія і Росія.

Посольство кн. Гогенльогого не принесло поправи сусідських відносин Австрії до Росії. Російський цар саме по листі нашого цесаря подякував російським славянофілам за їх телеграму, котра кінчила ся словами: „Уступчивість супроти Австрії не гідна достоїнства і чести Росії.“ Вправді на миролюбиву заяву „Fremdenblatt-y“ відозвала ся також урядова „Россия“, однак лише самими, безвартними фразами. Зате прилюдна опінія Росії поставила ся прямо ворожо до заяви „Fremdenblatt-y“. „Новое Время“ остро критикує статю у „Fremdenblatt“ і заявляє, що після сеї статі Росія мусіла би уважати свою роль на Балкані покінченою, і полишити Балкан власній судьбі, а радше судьбі Австрії. Становище заняте півурядовим віденським органом називає „Новое Время“ рівнозначним з висміянем Росії, балканських народів і здорového розуму. Також „Ръчь“ несприхильно осуджує статю „Fremdenblatt-y“ і заявляє: „Коли Росія уважає своє послаництво на Балкані покінченим, а дальшу журбу про культурні потреби балканських народів полишає Австрії, в такім случаю посольство кн. Гогенльогого мало би успіх, а Австрія одержала би давно бажану ціль. Але се власне питанє, чи годить ся се з нашою історією“.

А вже вельми замітною є телеграма, яка нині наспіла з Петербурга, а в якій зазначено, що в тамошних кругах, котрі мають звязи з міністерством заграничних справ, уважають міжнародне положенє яко дуже грізне. Вість, немов би Росія в альбанській справі годилася ізстановищем Австрії єршучо неправдива.

Отже — на європейським виднокрузі знова зарисовує ся марєво австро-російських дужань.

В звязи із австро-російським напруженем стоїть новий гамір сербської печаті. Сербські часописи знова бісять ся на Австрію. Влиновий білгородський дневник „Србска Застава“ знова сиує плани Великої Сербії, яка обіймала би Боснію, Герцеговину, Далматію, Хорватію і Славонію.

В Білгороді появилася брошура під заголовком: Альбанське питанє, Австро-Угорщина і Сербія“. На брошурі видніє ієвдонім „Balcanicus“. Єї автором має бути теперішній міністер внутрішних справ Протіч, який оминаючи ся з правдою, твердить, що Альбанці ніколи не думали про державну самостійність, що ціла агітація за утворенєм Альбанії походить зі сторони Австро-Угорщини, яка бажає окруживши Сербію, вбити в зарані єї всякий розвиток.

По всім вище сказанім годить ся зазначити знаменний голос „Reichspost-y“: „Погляди Австро-Угорщини і Росії є надто про-

тивні, щоби можна було надіятися полагоди цих суперечностей в дорозі компромісу. Се не вдало ся — на жалъ — посольству кн. Гогенльогого, не удало ся також конференції амбасадорів у Лондоні.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Агафії; римо-кат.: Симеона. — В середу: руско-кат.: Вуккола; римо-кат.: Конрада.

— **Анкета в справі матеріальної помочи** для нашої академічної молодіжи згромадила в суботу значне число старшої інтелігенції і відпоручників студентів. Провід вів проф. Мих. Грушевський, реферати виголосили студ. унів. п. Федорців і панна Гамораківна. Оба реферата прийнято дуже прихильно. В дискусії взяли участь дир. Охримович, дир. Федак, ред. Веселовський, пані Білецька і другі. Підношено спосіб зарадити нужді, яка панує між молодіжю. Немило вражала ся обставина, що коли старші громадяни висловлювали свої погляди, необхідні для нікого, а цікаві для характеристики теперішньої молодіжи, дехто з студентів і дехто з поміж старших кидали неумісні „Zwischenruf-u“, які доперва тоді устали, коли др. Федак з всею рішучістю виступив проти такого поведеня і заявив, що готов вийти, коли не успокоїть ся в салі. Остаточо висловлено гадку, що дотеперішні організації повинні би взяти енергично справу у свої руки і довести до більшого заінтересованя нашою молодіжю серед суспільности.

— **З Канади** (пров. Манітоба) пише нам оден із наших сьвященників: Най Бог благословить Ваш труд в обороні руско-кат. віри і Церкви, — ми ту, в Канаді, мусимо обгризати ся на всі боки з ворогами нашої Церкви, а тих ворогів цілий легіон. Одно нас тішить, що наш нарід дуже прихильно відносить ся до кравських сьвященників і кріпко держить ся своєї Церкви і народности. Преосв. Еп. Бупка обіздить важніші церкви; нарід витає єго щиро і тішить ся своїм Владикою. На Йордан був на Сіфтоні. Ту є чотирох руских Французів з о. Савуринюм, мають гарну нову церкву і помешканє, тай удержують школу хлопців і дівчат. Дня 21. січня Преосв. Владика відвідала руску парохію в Етельберті, де є парохом о. М. Кінаш, а хоч се був будній день, варду зійшло ся дуже много і велика церква була битком наповнена. Сьвященників в Канаді потреба много, бо край великий і наших людей досить. Коло Великодних сьвят сподіють ся тут приїзду кількох сьвященників з Галичини, а о. Лев Сембратович мав порученє в тій цілі удати ся до краю. Хто з оо. Духовних хоче поїхати не має чого боїти ся, бо в Канаді тепер сьвященникам буде зовсім добре. Преосв. Еп. Бупка роботящих і ревних радо приймуть, але нехай ніхто на свою руку не їде, не порозумівши ся з Єпископом або з о. Сембратовичом — він замешкає в Відні (готель Astoria). Також не раджу їхати з родиною, бо раз що Преосв. Єпископ мабуть не приймуть жадного з женою і дітьми, а по друге ту така праця, що треба обіздити сьвітами кольові і замешкати там, де ніч запопаде. Правительство відносить ся до нашого Єпископа надзвичайно прихильно. Преосв. євangelій чують ся, помимо великої, праці здоровим і веселим; секретар о. Бала супроводжає Владика, та нероз своїми влучними дотепами побудить Архієрея до сміху видячи їх утому або журбу. Взагалі добре нам ту з нашим возлюбленим Єпископом.

Сими днями були ту дуже сильні морози. Тепер морози ослабли, а паде сніг.

— **Учительство а військова служба.** Президія красної Ради шкільної видала ось який окружник: Лучали ся случаи, що військові власти покликували таких народних учителів резервістів, які щойно по відбутю презентційної військової служби посьвятили ся учительському званю, до військових вправ в різних речинцях, а не виключно підчас головних ваканцій. Причиною сего є, що учителів, які не хіснували з полєкші після § 32. давнійшого, а після § 82. тепер обовязуючого військового закону уважають військові власти за звичайних резервістів, бо не знають нічо про вступленє

їх до учительського званя. По одержаню покликаня просять вправді учителів деколи про переставленє вправ на инший речинець, згідний з інтересом школи, просьб однак тих як спізнених не можна звичайно узгляднити, а в кождім случаю викликають они многі переписки межі властями, які при відповіднім поступленю в тім огляді можна оминати.

Щоби отже на будуче сему зарадити, поручає ся учителям, про яких тут бесіда, щоби зголошували прислугуюче їм право відбуваня військових вправ в літнім речинці, за посередництвом своїх верховних властей найпівнійше до кінця лютого того року, в якім мають відбутися вправи, до команди свого полку або в повітовій доповнюючій команді, а на шкільні окружні ради і заряди шкіл вкладає ся обовязок допильнованя, щоби учителів строго приминювали ся до вище згаданих поручень.

— **Спільна рада міністрів.** В суботу відбула ся у Відні під проводом міністра заграничних справ спільна рада міністрів, в якій крім обох предсідників міністрів і спільних міністрів брали також участь инші члени обох кабинетів. Предметом наради були економічно-суспільні справи. Нині по полудня будуть дальше вести ся наради. До Відня прибули з Будапешту на наради міністрів предсідник міністрів Лукач а також і міністри Серений, Телешки і Беті.

— **Чутки про уступленє гр. Штірґа.** В віденських політичних кругах говорять про близьке уступленє предсідника міністрів Штірґа. Єго наслідником має бути міністер просьвіти Гуссарек; на другім місци згадують др. Біліньского.

— **Зелінична катастрофа в Камінці струмілювій.** Дня 15. с. м. в часі коло 4:45 по полудни наїхав товарний поїзд на стоячий на двірци в Камінці стум. особовий поїзд. З подорожних кільканаїцять зранило ся, а три потовкли ся. Дві особи задержано в Камінці, а прочі, яких було коло 70, поїхали тим самим поїздом дальше. Зі служби поїздів зранив ся легко лише кондуктор товарного поїзда. В поїздах крім вибитя шиб, нема ніякого иншого ушкодженя. Також і шляхи є ненарушені, а рух поїздів відбуває ся без перепони.

— **Єпископ Саліга кардиналом?** В Кракові уперто повторюють чутку, що після смерти віденського архієпископа і кардинала Наґля, одержить кардинальський капелюх краківський єпископ кн. Саліга.

— **Децо про Галіполі.** Галіполі (по турецьки Геліболу) — голоєє нині місто і за турецько-болгарських боїв — лежить в адрианоопільським віляєті і є досить важним портом при віаді до Дарданелів на тракійським березі моря Мармара в тім місци, де оно звужує ся до 2—3 км. ширини, розділене вистаючим шматом тракійської землі на два заливи. Західний, ширший залив творить властивий порт.

Місто Галіполі вже з початком XVIII столітя занепадало і хоч колись числило 100.000 мешканців, в 1893. році мало вже лише 30.000. (Турків, Греків, Вірмен і Жидів). Улиці є лихо збудовані, вузкі і криві, доми з дерева. В 1854. р. вибудували французкі інженери кріпостні насипи між Буліяром і притокою Сарат (над якою лежить Галіполі), а в 1877. р. ще їх поправлено.

Історія сего міста така: Галіполі, а в старині Калліполіс (себто гарне місто) повстало імовірно із села Аґроте і починає відгривати певну роль аж в часі пізнійших македонських королів. Там мали свій осідок єпископи. Візантійські цесарі укріпили се місто, яке з того часу стає важною станицею італійської торгівлі і ключом від Геллеспонту. Сюди переїздили 23. і 25. марца 1190. німецькі хрестоносці під проводом Фридриха Рудобородого до Азії. В часі основаня латинського царства перейшло 1204. року Галіполі під власть Венеціанців аж в 1234. році здобув єго грецький цесар Іван III. В 1306. році облягали єго Каталонці, котрі вимордували майже всіх горожан. В 1357. році здобули єго Турки, побудували нові укріпленя а Баязет I. в 1391. році вибудував новий порт. Від того часу остає Галіполі в турецьких руках і лише в часі французької війни в р. 1854—55 на короткай час скинено турецьке ярмо.

— **„Заколот“ на сонци.** Дивний стан погоди останного року лучить метеорологію з величезними вибухами, які недавно відкрито на сонци. Страшну величину тих огневих вибухів можемо собі щойно тоді уявити, коли узглядимо величину сонця. Після мір, які

переведено на тих огневих вульканах сонця оден огневий вибух мав довжину 250.000 км., а ширину 90.000 км. Сі філі гвали зі шкоростю 20 до 40 км. на секунду. Деякі вибухи мали ширину понад 12.500 км., а отже були так широкі як промір нашої землі. Висота подуміни досягала кілька тисяч кільом. Перед кількома місяцями впливали відємно сильні електричні токи, які можна було аамітити на землі, межі иншими також і на телефонічні проводи. Часть тих електричних філій мала бути наслідком вибухів на сонци, які як електричні токи переходили аж на нашу землю. Для зрозуміння треба собі представити величину сонячної маси, яка є причиною тих величезних явищ природи. У внутрі сонця може вигідно помістити ся понад сто наших земських куль, положених коло себе, а мимом сего заняли би лише малу часть сонця. Навіть вся земля з місяцем (в природнім віддаленю) містить ся у внутрі сонця, а крім сего липить ся ще величезний незанятий простір сонця, бо промір єго виносить майже півтора міл. км., а промір землі має всего близько 10 тисяч км. Причини тих величезних сонячних заколотів є незвісні. Догадують ся, що тут розходить ся о виладуване електричності, наслідком подібних явищ, які можемо замітити при землетрясеню. При огляданю тих розбурханих філій на сонци втворює ся вражінє, що трісла сонячна кожа, а з єї внутрі видобувала ся полумінє. Останними часами настав супокій в тих вибухах на сонячній поверхні.

Посмертні оповідки.

О. Теофіл Нижанковський, парох Рівного, долиньского деканату, львівської єпархії, чоловік „старої дата“, помер у вторник м. т. в 76. році житя. В. в. п!

Жаука, умілість і письменство.

Іван Верхратський.

Наша правопись.

(Дальше).

Василь Сімович так перенятий важністю правописи, що по єго думці не лиш язик або, як він каже, „мова“ від неї зави- сить, але навіть естетика. Правда, він яко „фільольог“ знов виявляє своє незнанє пишучи наросток цький, але щож робити, треба знов єму вибачити, хоть він від девяти літ учить рускої граматики в гімназії. Та годить ся, щоби єму яко „фільольогу“ витолкувати, як має бути.

Наростком єсть ьскъ. На примір від слова козакъ творить ся: козакъ+ьскъ= козачьскъ. Тое ь переходить (в руским дуже рідко) в в = козаческъ+и = козаческий — або заникає, а чс сливає в ц. Козачьскъ, козачьскъ, козацьк+и = козацький (звичайна руска форма). — Подібно теж в слові: козацтво. — Козакъ+ьство = козачество. Тое ь переходить в повне в: козачество (рідка форма у Шевченка) — або ь заникає, а чс сливає в ц. Козачьство — козачество — козацтво (в руским найчастіша форма).

„Декоtrim нашим „фільольогам“ не одно треба вибачити, бо „серед тепершних обставин у нас, на жалъ, до полєміки беруть ся із дуже невеличким засобом знаня і правописної справи і історії мови і її законів“.

Довідемо ся, що Василь Сімович є ніякий буквинський чоловік, а гадинківський з над Нічляви, що влаває ся з галицького боку до Дністра. Се дуже гарно для него пам'ятати, але нас те, як і кожного другого фільольога, зовсім не обходить. Фільольог руского язика може походити з Перемишля, Львова, Черновець, Києва, Полтави, Одесси, Харкова, Чернигова, Каменця подільского, Холму... і околиць тих міст, а навіть з країв неруских, і ми лише тим занимаєм ся, що для нашого язика пожиточного творить.

Не можемо сказати, що зарозумілість єсть познакою Галичан і на тій підставі дальші виводити висновки. Зовсім не так! Зарозумілість не єсть виключно примітою Галичан. Всюди на цілєм сьвіті малознаю товаришитъ зарозумілість і гордість. Для пізнаня нашого язика по-

лише треба пильної, тихої, совісної праці — не одно, що тепер не прояснене, при більшим і уважнішим слідженю оправдає ся, виникне природно само з себе і стане „голосне і правдиве як Господа слово“.

Згодом появилася в „Ділі“ (в ч. 250. з 5. падоласта 1912.) стаття д-ра С. Томашівського („Також“ полеміка), в якій гніває ся на Василя Сімовича, на котрого перше покликуюв ся. Той відповіді розбирати не будем. Вже то у нас так склало ся, що не раз похваляв ся те, що на похвалу не заслугує, не лише в правописі, але і в літературних речах. Потому тільки морока.

Д-ра С. Томашівського знаєм, его спеціальністю єсть історія, в тім він працював і працює старанно. Вперше озвав ся печатно в „Ділі“ про правопис. Міг він виразити ся в дечім за горлячо, можна з декотримы его гадками не годити ся, але все признати і шанувати мусим его добру волю.

Василя Сімовича оголосило „Діло“ яко „спеціаліста“ в шкільній правописі, а той „спеціаліст“ дуже гордий і невиносимий: він не надумовав ся зарозуміло віднести ся до д-ра С. Томашівського „не фізольога“, до много заслуженого чоловіка, котрого працю цінити вся наша Русь. Др. С. Томашівський не потрібно дразнити ся. Тепер у нас так повело ся, що не дуже ніжно дотикаючи не раз чоловіка, іменно такого, котрого єсть за що цінити. На лайку ніхто не зважає. А і згрідні вираження, котрими давніше так обсиповано людей, тепер майже жадного не роблять вряжена.

Що не говори, а таки „велика“ війна, яку затіяно у нас за-для правопису, трохи не смішна. Неперечно і правопис в дечім має свою вагу, тільки не пересиповати через край, не брати через верх.

Пригадую собі першу лекцію німецького язика, яку я слухав в 1. класі (тепер 2. — так звану „штубу“, теперішню 1. класу, я здавав приватно). Учитель задав нам на першій лекції з „Коменіюша“ слова, що пишуть ся через ä. Було то для нас дітей, що дома говорили майже всі тільки по польськи, вивчити дуже трудно, тим більше, що лекція була, як для дітей, велика. З яким то страхом я учив ся: Ältern, rodzice, Älter kaczka...! Було тих слів багато, я запам'ятовував доси лише ті два слова. А всі слова „Коменіюша“ треба було на память витвердити і рецитувати. Я, признаю ся, з правописом не мав великої мороки, вивчив ся досить скоро. Але взагалі для дітей, іменю в початку, се було дуже трудно. Не могли скоро поняти, а також часто помилялись. Помилка була небезпечна для дітей, після тогдишньої „педагогії“ для лучшего понимания бвто різками. Кілько то різок дістало ся дітям, коли місто Ältern, Älter... написали Eltern, Ente!... Треба знати, що тогді межі учителями людовими того уважали ліпшим педагогом, хто більше бив. І так в нашій школі славив ся Протунг, що пів години діти вчив, пів бив великими, моченими різками або досить грубою тростинкою. Я не перечу, що для дітей за непослух, злосливу сваволю і т. п. часом придасть ся і різка, але годі заперечати, що бити невинних дітей за помилку або слабе розуміння було непедагогічне, люте, огидне. Таке нелюдяне обходжене з дітьми за кільканадцять літ уступило совершенній майже безкарности учеників, що для учеників послі в житю не раз далеко шкодливіше виявляє ся, ніж гноблене дітей різками в давніших часах. Та вернім до правопису. Веі ми писали, як приказано, Aeltern, Aente... Уявляю собі, як то мабуть на анкеті правописній якийсь старший педагог узаадняв свою гадку, що належить писати Aeltern, бо се походить від alt, älter; Aente порівняв з лат. apas, італіянськ. anitra... і покликав ся на Adelung-a. Веі інші анкети похилили голову і согласили ся на „чисто наукові, єдино можливі“ виводи та предписали в тих словах удержати ä. Та вже в гімназії за кілька літ звелено нам писати: Eltern, Ente... Веі „чисто наукові досліді і виводи“ дістали мов каменем в лоб. А все те сподіялось без найменшої зміни в світі, ніхто „з педагогічних єдино можливих, чисто наукових причин“ за покинемим ä в згаданих словах не упімнув ся.

Справди в нашій правописній справі дивно говорити про якусь „анархію“. Тому кільканадцять літ була в німецькій правописі більша ріжнородність, ніж тепер у нас. А були то річч зовсім не маловажні. І так писано: Häring, Hering; Gränze, Grenze; tott, tot; tödten, Stängel, Stengel; Schooss, Schoss; Thräne, Träne; Thal, Tal; That, Tat; thätig, tätig; Thier, Tier, Thür, Tür; Unterthan, Untertan; unter thänig, untertänig; Thau, Tau (poca); Theer, Ther, Ter; Theil, Teil; vertheidigen, verteidigen; theuer, teuer; Thurm, Turm; Eigenthum, Eigentum; Ungethüm, Ungetüm; Armuth, Armut; Muth, Mut; Gemüth, Gemüt; Sündfluth, Sündflut, Sindfluth, Sindflut; Wuth, Wut; Gluth, Glut; Loth, Lot; Noth, Not; nöthig, nötig; Rath, Rat; Räthsel, Rätsel; Geräth, Gerät; roth, rot; rätlich, rötlich; Werth, Wert; Wirth, Wirt; Athem, Atem; Blüthe, Blüte; Ruthe, Rute; Schleie, Schleie, Schlei; Rettig, Rettich; Wallfisch, Walfisch; Wallnuss, Walnuss; Verhältniss, Verhältnis; Sahlweide, Salweide; Gukkguk, Kukuk, Kuckuk, Kuck, Kuckuck; Epheu, Efeu; bei Weitem, bei weitem; im Grossen, im grossen; Hypothenuse, Hypotenuse, Accent, Akcent, Akzent; Concert, Konzert; multiplizieren, multiplizieren; musizieren, musizieren, fructifizieren, fruktifizieren, Cypern, Zypern; Lection, Lektion, Lektion; Zäzilie, Säcilie і ціла тма інших.

Ті ріжнці в правописі були так часті, так значні, що навіть так розумним людям, як Німці, було за багато тої пестроти. Тож взяли ся до ладженя одноставної правопису з німецькою пильністю і розвагою. Кілька брошурок о правописі видали, а р. 1902. вившов: Wörterbuch für die neue deutsche Buchschreibung nach den seit 1902 für das neue deutsche Reich, Oesterreich und die Schweiz amtlich gültigen Regeln bearbeitet von Dr. Johann We y d e. Та нова правопис упростила в значній мірі правопис і її прийняли всі Німці тай тепер користно вживають в школах, урядах, часописах, виданнях наукових і інших письмах.

(Конець буде).

Надіслане.

(За сю рубрику Редакція не відповідає).

Др. Теофіл Яворовський

поселив ся і ординує в Щирцю.

Телеграми

в дня 17. лютия.

Рєка. (ТКБ). Оноді сушено на воду новий кружляк „Novara“. В тім святі брав участь шеф маринарки Монтекуолі.

Царгород. Дня 4. с. м. Черногорці напали на укріпленнй Табарош коло Скутарі. Турки відперли напад. Черногорці лишили на боєвищу 6 гармат і 3.000 ранених.

Солунь. (ТКБ). Вчєра прибув тут з Драча італійський шпитальний корабель „Regina Margherita“ з 766 раненими і недужими сербськими жовнірами, з яких 6 померло в дорозі. Відси будуть перевезені до Сербії.

Царгород. (ТКБ). Прибув тут англійський кружляк.

Париж. (ТКБ). Оноді відбула ся в Елізейській палаті останна міністерьяльна рада під проводом Фалієра. Премієр Бріян виголосив бесіду, в якій висказав іменем населєня уступаючому предсідникови подяку за провід над судьбою держави в безсторонний спосіб. Фалієр зворушений подякував і заявив, що тепер, по сповнено обовязку, стає знова в ради як звичайний горожанин.

Мєксик. (Б. Райт.). Імовірний наслідник Мадєри Дєлябара полишив вже англійське посольство, де був схоронив ся. Ген. Гукрта припоручив здержати огонь. Дєлябара удав ся до арсеналу і палати, щоби конферувати з Мадєрою і Діязом. Є намір покінчити борби зі страху перед заграничною інтервенцією.

Новий Йорк. (ТКБ). До часопису „Sun“ доносять з Мєксика, що правительственне військо розпочало новий бій з військом Діяз. Мадєро не хоче уступати.

КІНО „КОПЕРНИК“

Sans-Rival

ул. Коперника ч. 9 у Львові.

Представленя відбувають ся щоденно від год. 4 до 11. В неділі і свята від 3 до 11.

— Добірна програма. — 489.

!!!Купуйте!!!

одобреній Радою шкільною красвою і виданий накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовків підручник

А-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповіданя з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середних шкіл і дав шкільній молодєжи в перше повний образ нашої буваїльщини. Писаний так, що вадає ся не лише для учеників 1. класи середних шкіл, але принедостачі иншого підручника й для учеників вищих клас, для руских виділових шкіл, для семінарій і лицей та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів.

Надає ся він до науки в дівочих та хлопчачих бурсах і інститутах, а ізза своєї приступности також для наших читалень, для сєлян і міщан. З хісном може повчити ся з него нашої історії й кожний освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в Книгарні „Наук. Товариства ім. Шевченка“, Ривок 10

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 Р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені г рубим друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненем чисел минутних.

Візиты зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:05§, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:40.

*) до Ряшева, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.

До Підволочиск: 6:10, 10:35, §2:16, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.

†) до Красного, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновців: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:55*, 11:00.

*) до Станіславова, †) до Коломиї, *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і святю.

До Стрия: 6:00, 7:30, 10:02 §), 1:45, 6:50, 11:25, §) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат святя.

До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.

До Сокаля: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*.)

*) до Рави рускої (лише в неділі).

До Яворова: 8:40, 5:45.

До Підгаць: 5:55, 4:53.

До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:29*), 2:42, 3:07†), 9:01, 11:30.

†) до Красного, *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаць: 6:09, 1:21*), 5:15, 10:40§).

*) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаць: 6:28, 1:40*), 5:36, 10:59§).

*) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:02.

Брошура:

Йосиф II. чи Ян Казимир?*

(з нагоди святкованя мнимої 250-літної річниці єствования Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Асекуруйте своє майхо від огню

В „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробят цілого народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тільки в руским товаристві взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші заобезпечєня сєлянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождо чий чистий зиск своїм членам; на рік 1 вносьить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінтелів.

„ДНІСТЕР“ дав підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся сєлянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносьять з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на жите у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, пенсії).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадени з вломом дважимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папєри і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.